

SELETUSKIRI
regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määruse nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määrus „Maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määruse nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus“ muutmise“ (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 132 lõike 2 alusel.

Eelnõuga muudetakse maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määrust nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus“ (edaspidi *LEADERi määrus*).

Eelnõu hõlmab „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ meetme 19 „Toetus LEADERi kohalikule arengule“ allmeetmete 19.2 „Toetus tegevuste teostamiseks kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegia raames“, 19.3 „Kohaliku tegevusgrupi koostöömeetmete ettevalmistamine ja rakendamine“ ja 19.4 „Toetus kohaliku tegevusgrupi jooksvate kulude ja elavdamismetmete jaoks“ raames antavat kohaliku tegevusgrupi toetust ja LEADER-projektitoetust.

LEADERi määruse muudatused on tingitud ELi ühise põllumajanduspoliitika programmiperioodi 2014–2020 lõppemisest 31.12.2025. Seejuures on olulisemaks muudatuseks toetatava tegevuse elluviimise tähtaja pikendamine kolme kuu võrra, et tagada programmiperioodi lõpusirgel eelarvehandite maksimaalne sihtotstarbeline kasutamine. Muudatusega leevendame ka auditeerimismõnudega seotud kohustust kohalikele tegevusgruppidele (ELÜPS § 134 kohaselt edaspidi *kohalik tegevusrühm*), kes on juba lõpetanud programmiperioodi 2014–2020 LEADERi kohaliku arengu strateegiate rakendamise. Sellest tulenevalt täiendatakse LEADERi määrust kahe rakendussättega, mis leevendavad taotlejatele kehtestatud nõudeid.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi regionaalarengu osakonna peaspetsialist Urmas Kase (tel 5885 1489, urmas.kase@agri.ee) ja valdkonnajuht Kai Kalmann-Jotautas (tel 625 6136, kai.kalmann@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi eelnõule ja seletuskirjale on teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Helen Palginõmm (tel 625 6260, helen.palginomm@agri.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu muudatusega täiendatakse LEADERi määruse § 47 rakendussätteid lõigetega 16 ja 17.

Esimene rakendussäte, LEADERi määruse § 47 lõige 16, puudutab LEADERi määruse § 21 lõike 5 punktis 9 sätestatud kohaliku tegevusgrupi toetuse saaja kohustust, mille kohaselt peab kohaliku tegevusgrupi toetust saanud kohalik tegevusrühm esitama PRIA-le majandusaasta kohta vandeaudiitori kinnitatud rahandusinformatsiooni, milles on märgitud kohaliku tegevusgrupi toetuse ja projektitoetuse abil ellu viidud tegevustega seotud tulud ja kulud ning

muud tulud ja kulud, mis ei ole seotud kohaliku tegevusgrupi toetusega või projektitoetusega, kuue kuu jooksul arvates majandusaasta lõppemisest.

Vastava sätte tõlgendamise osas on kohalikud tegevusrühmad pöördunud nii PRIA kui ka Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poole. Küsitakse, kas majandusaasta aruande juurde nõutud vandeaudiitori kinnituse esitamine on kohustuslik ka neile kohalikele tegevusrühmadele, kes on juba programmiperioodi 2014–2020 LEADERi kohaliku arengu strateegiate rakendamise mõnda aega tagasi lõpetanud. Kuna LEADERi määruse § 21 lõike 5 punktis 9 sätestatud nõude sõnastus on avar hõlmates kõiki kohalikke tegevusrühmasid, kes on varem saanud perioodi 2014–2020 kohaliku tegevusgrupi toetust, sh ka nende selliseid muid tulusid ja kulusid, mis ei ole seotud kohaliku tegevusgrupi toetusega või projektitoetusega, siis õigusselguse huvides on muudatus vajalik. Täpsemalt puudutab see neid kohalikke tegevusrühmasid, kes on viimase lõpliku maksetaotluse kohaliku tegevusgrupi toetuse maksmiseks PRIAle esitanud viimati 2023. aastal, st tähendab, et aastatel 2024 ja 2025 ei ole nad kohaliku tegevusgrupi toetuse saamiseks maksetaotlust esitanud. Selliseid kohalikke tegevusrühmasid on PRIA info kohaselt kaheksa, st ligi kolmandik kohalike tegevusrühmade arvust. Praegusel ajahetkel rakendavad need kohalikud tegevusrühmad juba alates 01.01.2024 uue perioodi 2023–2027 LEADERi kohaliku arengu strateegiaid, mistõttu ei ole relevantne nõuda nendelt tegevusrühmadelt vastava kohustuse täitmist. Lisaks on see kohalikele tegevusrühmadele koormav ja kulukas, kuna neil on sarnaselt kohalike omavalitsustega üha rohkem probleeme vandeaudiitori leidmisega õigeaegselt, rääkimata sellega seotud teenuse hinna kasvust. Rahandusinformatsiooni korrektsuse tagab kohalikel tegevusrühmadel revisjonikomisjon, kes vaatab üle kõik majandusaastal toimunud tegevused. Kui sellisel kohalikul tegevusrühmal, kes küll ei saa enam kohaliku tegevusgrupi toetust, on veel esitada perioodi 2014–2020 projektitoetusega seotud maksetaotlusi, siis nende kontrolli tagab PRIA projektitoetuse maksetaotluse esitamise etapis.

Teine rakendussäte, LEADERi määruse § 47 lõige 17, puudutab toetatavate tegevuste elluviimise pikendamist. Tagamaks programmiperioodi lõpusirgel eelarvevahendite maksimaalne sihtotstarbeline kasutamine, pikendame antud muudatusega toetatava tegevuse elluviimise tähtaega kolme kuu võrra. Projektitoetuse saaja, kes esitas taotluse 2023. aastal või sealt edasi järgneval aastal 2024 või 2025 viib toetatava tegevuse ellu, võtab projektitoetuse abil ostetud või ehitatud investeeringuobjekti sihtotstarbeliselt kasutusse ning esitab investeeringu tegemist tõendavad dokumendid hiljemalt 2025. aasta 30. septembriks (senise 30. juuni asemel).

Nimetatud rakendussäte puudutab järgmistes LEADERi määruse sätetes kehtestatud kuupäevasisid:

- § 29 lõiget 7, mis sätestab, et koostööprojekt tuleb ellu viia hiljemalt 30. septembriks 2025 (varem 30. juuniks 2025);
- § 31 lõike 1 punkti 12, mis sätestab, et liisingumakse puhul peab asja omandiõigus projektitoetuse saajale üle minema PRIA poolt viimase toetusosa maksmiseks, kuid hiljemalt 30. septembriks 2025 (varem 30. juuniks 2025);
- § 42 lõiget 1, mille kohaselt projektitoetuse saaja viib ellu toetatava tegevuse või teeb investeeringu ja esitab PRIAle elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu selle tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist tõendavad dokumendid kuni neljas osas ühe projektitaotluse kohta kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 30. septembril 2025 (varem 30. juunil 2025);
- § 42 lõiget 2, mille kohaselt peab projektitoetuse saaja § 28 lõike 3 punktis 2 nimetatud ühisprojekti raames ellu viidud tegevuse või investeeringu tegemist tõendavad dokumendid esitama vastavalt ühisprojekti tegevuskava elluviimise perioodi pikkusele

ühe kuni nelja aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 30. septembril 2025 (varem 30 juunil 2025);

- § 42 lõiget 3, mille kohaselt projektitoetuse saaja viib ellu § 29 lõikes 1 nimetatud koostööprojektis kavandatud tegevuse või teeb selles koostööprojektis kavandatud investeeringu ja esitab PRIAle elektrooniliselt PRIA e-keskkonna kaudu selle tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist tõendavad dokumendid kalendriaastas kuni neljas osas ühe taotluse kohta hiljemalt 30. septembriks 2025 (varem 30 juuniks 2025);
- § 42 lõiget 4, mille kohaselt, kui investeeringuobjekt ostetakse liisingulepingu alusel, teeb projektitoetuse saaja liisingulepingu alusel maksed, viib tegevuse ellu ja esitab selle tegemist tõendavad dokumendid kalendriaastas kuni neljas osas ühe taotluse kohta kuni viie aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 30. septembril 2025 (varem 30. juunil 2025);
- § 42 lõike 7 punkti 1, mille kohaselt on projektitoetuse saaja kohustatud võtma projektitoetuse abil tehtud investeeringu sihtotstarbeliselt kasutusse kahe aasta jooksul, välja arvatud juhul, kui strateegia või § 7 lõike 3 punkti 5 kohaselt on ette nähtud pikem tähtaeg, kuid hiljemalt 30. septembriks 2025 (varem 30. juuniks 2025).

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469);
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548);
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/2220, millega kehtestatakse teatavad üleminekusätted Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ja Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) toetuse kohta 2021. ja 2022. aastal ning muudetakse määrusi (EL) nr 1305/2013, (EL) nr 1306/2013 ning (EL) nr 1307/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja nende määruste kohaldamisega ning määrust (EL) nr 1308/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja sellise toetuse jaotamisega (ELT L 437, 28.12.2020, lk 1–29).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <https://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Eelnõuga tehtavad muudatused on positiivse mõjuga kohalikele tegevusrühmadele ning projektitoetuse saajatele, kelleks võivad olla kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkonnas tegutsev ettevõtja, kohaliku omavalitsuse üksus, sihtasutus, seltsing, põllu- ja maamajanduse valdkonna riigimuuseum ning mittetulundusühing.

Muudatusega leevendatakse auditeerimisnõudega seotud toetuse saaja kohustust neile kohalikele tegevusrühmadele, kes on juba lõpetanud eelmise programmiperioodi rakendamise. See muudatus loob selguse, et vastav säte ei kehti programmiperioodi rakendamise lõpetanud kohalikele tegevusrühmadele. Muudatuse tulemusel saavad kohalikud tegevusrühmad loobuda

vandeaudiitori kinnituse vajalikkusest majandusaasta aruande juurde, mis omakorda tagab neile rahalise kokkuhoiu.

Olulisemaks muudatuseks on toetava tegevuse elluviimise tähtaja pikendamine kolme kuu võrra, et tagada programmiperioodi lõpusirgel eelarvevahendite maksimaalne sihtotstarbeline kasutamine. Muudatus aitab vältida projektitoetuse saajatel liigselt kiirustamata tegevused lõpetada ja annab riigile suurema kindluse sihtotstarbelise rahastuse maksimaalse kasutamise osas.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too endaga kaasa lisakulutusi riigieelarve vahenditest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile.

Eelnõu saadetakse arvamuse avaldamiseks PRIA-le ja MTÜ-le Eesti LEADER Liit.

(allkirjastatud digitaalselt)
Marko Gorban
Kantsler